

Efesolaiskirjeen selitys 10
Ef. 3:14–21

Sisällinen ihminen

Viime kerralla käsitelimme tässä Paavalin Efesolaiskirjeen selityksessä sitä, kuinka Paavali käsitti tehtävänsä Kristuksen apostolina eli lähettiläänä. Seuraavassa jaksossa Paavali palaa jo aiemmin käsittelemäänsä teemaan: hän rukoilee, että Jumala vahvistaisi Efeson kristittyjen sisäistä, hengellistä elämää.

Sen tähden minä notkistan polveni Isän edessä, josta kaikki, millä isä on, taivaissa ja maan päällä, saa nimensä, että hän kirkkautensa runsauden mukaisesti antaisi teidän, sisällisen ihmisenne puolesta, voimassa vahvistua hänen Henkensä kautta (Ef. 3:14–16)

Vaarana lannistuminen

Jakso alkaa jälleen sanalla ”sen tähden”. Se on viittaa siihen, mitä Paavali on edellä sanonut. Tässä tapauksessa se tarkoittaa käsittääkseni edellistä lausetta: ”Siksi minä pyydän, ettette lannistuisi niiden ahdistusten vuoksi, joita minä teidän tähtenne kärsin, sillä ne ovat teidän kunnianne.”

Paavali tiesi, että Efeson kristittyjä painoi se, että heidän seurakuntansa perustaja ja hengellinen opettajansa Paavali oli joutunut vankeuteen. Heillä oli kiusauksena joutua epäilysten valtaan: Jos Paavali tosiaan oli Kristuksen apostoli, kuinka Jumala oli saattanut antaa hänen joutua vankilaan? Oliko tämän kurjan vangin saarnoissa mitään perää? Oliko Jumala tosiaan olemassa, Kaikkivaltiaana, jos hän salli sanansa saarnaajalle tapahtua tuollaista? Olivatko he perustaneet elämänsä harhalle?

Tällaiset epäilykset saattavat nykyisinkin ahdistaa kristittyjä, sillä onhan kirkkomme ja uskomme ahtaalla. Julkisuudesta saa yhtenäen kuulla ja lukea kannanottoja, joiden mukaan kristinusko on älyllisessä haaksirikossa ja kirkon sanoma vakavassa uskottavuusongelmassa. Jumala sallii evankeliumin opettamisen joutuvaan yhä ahtaammalle, samalla kun yhä ilmeisemmin harhaoppiset näkemykset saavat yhä enemmän palstatilaa ja suosiota.

Uskontunnustuksen mukaisessa uskossa pitäytyvällä krisitityllä on on sama kiusaus kuin Efeson krisityillä Paavalia ajatellessaan: lannistuminen.

Taivaallinen Isä ja maalliset isät

Sen tähden heidän apostolinsa kertoi ”notkistavansa polvensa Isän edessä”. Se tarkoittaa tietysti rukoilemista. Paavali rukoili perustamansa seurakunnan puolesta, että he eivät menettäisi toivoaan vaan näkisivät asiat syvemmästä ja todemmasta näkökulmasta.

” - - josta kaikki, millä isä on, taivaissa ja maan päällä, saa nimensä.”

Tämä tarkoittaa sitä, että jokaisen maallisen isän asema ja suhde lapseensa tulisi heijastaa sitä, mikä Jumalan asema on suhteessa hänen luomaansa ja lunastamaansa maailmaan.

Millainen Jumalan suhde maailmaan sitten on? Se on ensinnäkin sellainen, että Jumala rakastaa maailmaa. Rakkaudellaan Jumala pitää maailman olemassaolossa: luo sen jatkuvasti, lahjoittaa sille kaiken. Maailma on täysin riippuvainen Jumalasta. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että luoduilta puuttuisi itsenäisyys: Jumala rakastaa luomaansa maailmaa ja tahtoo siksi, että sillä olisi itsenäinen olemassaolo. Luodut eivät ole Jumalan osia vaan hänestä erillisiä. Ne eivät ole hänen robottejaan, vaan rakkaudessaan Jumala on antanut niille oman tietoisuuden ja oman tahdon ja oman elämän ja sielun. Jumalan rakkaus haluaa, että häntä vastapäätä on olento, joka voi sanoa hänelle: ”sinä”, kunnioituksessa ja vastarakkaudessa.

Jumalan rakkaus luotujaan kohtaan on niin suurta, että hän uhrasi luotujensa puolesta rakkaimpansa kuolemaan. Mikään hinta ei ollut Jumalalle liian suuri, vaan Pojassaan hän otti päälleen kauheimman kärsimyksen ja kuoleman pelastaakseen luomansa ihmiset.

Tästä me opimme, mitä sanan ”isä” pitäisi tarkoittaa inhimillisessäkin elämässä. ”Isä” on se, josta lapset ovat ja saavat olla täysin riippuvaisia. ”Isä” rakastaa lapsiaan, pitää heistä huolta, on kiinnostunut heistä. ”Isä” haluaa lastensa itsenäistyvän eikä lannista heitä auktoriteetillaan. ”Isä” uhrautuu tarvittaessa lastensa puolesta.

Joillekin ihmisille, jotka ovat varhaisessa elämänsä vaiheessa menettäneet isänsä tai joiden isä on ollut liian ankara tai etäinen tai muuten kelvoton, heille voi olla hyvin vaikeata kutsua Jumalaa Taivaalliseksi Isäksi. Tämä on täysin ymmärrettävää.

Lohdutukseksi heille voisi sanoa, että Paavalin mukaan meidän ei pidä etsiä omasta maallisesta isästämme sitä, millainen Isä Jumala on. Pikemminkin meidän pitäisi etsiä Raamatusta ja Jeesuksen opetuksesta Taivaan Isästä sitä, millaista maallisen isyyden pitäisi olla. Näin opimme maallisesta isyydestäkin sen, mikä siinä on olennaista.

Ehkä kuuluisin ja helpoin Jeesuksen antama kuva Taivaan Isästä on Luukkaan evankeliumin tuhlaajapoika –kertomuksessa:

"Kun poika vielä oli kaukana, isä näki hänet ja heltyi. Hän juoksi poikaa vastaan, sulki hänet syliinsä ja suuteli häntä. Poika sanoi hänelle: 'Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinua vastaan. En ole enää sen arvoinen, että minua kutsutaan pojaksesi.' Mutta isä sanoi palvelijoilleen: 'Hakekaa joutuin parhaat vaatteet ja pukekaa hänet niihin, panna hänelle sormus sormeen ja kengät jalkaan. Tuokaa syöttövasikka ja teurastakaa se. Nyt syödään ja vietetään ilojuhlaa! Minun poikani oli kuollut mutta heräsi eloon, hän oli kadoksissa, mutta nyt hän on löytynyt.' Niin alkoi iloinen juhla. (Luuk. 15)

Tällainen on Taivaan Isä. Maalliset isät saavat Paavalin mukaan ”nimensä” tästä Jumalan isyydestä. Se tarkoittaa sitä, että maallisen isyyden ytimessä olisi oltava tällainen rakkaus lapseensa.

Ja kyllä se siellä onkin. Asia on vaan ikävä kyllä niin, että jokaisessa meissä maallisessa isässä tuo ”isyyden ydin”, Jumalan isyyden maallinen heijastuma, on vaurioitunut ja turmeltunut synnin takia. Me emme ole isiä ”täysillä”, vaan meissä isyys on surkeata ja vajavaista.

Sisällinen ihminen

Sentähden minä notkistan polveni Isän edessä,
josta kaikki, millä isä on, taivaissa ja maan päällä, saa nimensä,
että hän kirkkautensa runsauden mukaisesti antaisi teidän, sisällisen ihmisenne
puolesta, voimassa vahvistua hänen Henkensä kautta
ja Kristuksen asua uskon kautta teidän sydämissänne (Ef. 3:14–16)

Paavali siis rukoili Taivaallista Isää, että Efeson kristityt ”vahvistuisivat sisällisen ihmisenä puolesta”.

”Sisällinen ihminen” tarkoittaa ihmisen hengellistä olemusta. Me emme ole pelkästään ruumiillisia olentoja, vaikka olemme me sitäkin. Ruumiillista puolta hoidetaan terveellisellä ruualla, liikunnalla, levolla, lääketieteellä yms.

Sama ihminen on myös sielullinen, psyykkinen olento. Sitä puolta hoidetaan hyvillä ihmisuhteilla, harrastuksilla, työllä, kulttuurilla, psykologialla yms.

Sama ihminen on myös hengellinen olento, Paavalin ”sisäinen ihminen”.

Luther selittää ihmisen henkeä seuraavalla tavalla:

”- henki on ihmisen korkein, syvällisin ja jaloin osa, joka antaa hänelle kyvyn tajuta käsittämättömiä, näkymättömiä ja ikuisia asioita. Lyhyesti sanottuna sen on talo, jossa usko ja Jumalan sana asuu. Siitä Daavid sanoo (Ps. 51, 12): ”Herra, luo sisimpääni oikea henki”, se on: suora ja vilpitön usko. Epäuskoisista taas sanotaan päinvastoin (Ps. 70, 37): ”Heidän sydämensä ei ollut vakava Jumalaa kohtaan ja heidän henkensä ei pysynyt uskossa Jumalaan.” (Marian kiitosvirsi, Valitut teokset II, 517–518)

”Henki” on eräs näkökulma, eräs aspekti samaan ihmiseen, joka on myös ruumis ja sielu. Ja kuitenkin henki on eri asia kuin ruumis ja sielu. Siksi henkeä ei hoideta pelkällä ruualla, liikunnalla, ihmisuhteilla tai psykologialla. Ihmisen henki tarvitsee hyvinvointiinsa suhteen luojaansa, Jumalaan. Se taas toimii Jumalan sanan ja uskon kautta. Niinkuin Jeesus sanoi: ”Ei ihminen elä yksin leivästä vaan jokaisesta sanasta, joka Jumalan suusta tulee.”

Paavali siis rukoilee, että Efeson kristityt vahvistuisivat tämän ”sisäisen ihmisensä” eli henkensä puolesta.

Jumalan Henki ja ihmisen henki

Miten se tapahtuu? Se tapahtuu Paavalin rukouksen mukaan näin: ”voimassa vahvistua hänen Henkensä kautta ja Kristuksen asua uskon kautta teidän sydämissänne”

Ihmisen ”henki” elää Jumalan Hengen kautta. Tästä on kaunis kuva 1. Mooseksen kirjassa:

”Ja Herra Jumala muovasi maan tomusta ihmisen ja puhalsi hänen sieraimiinsa elämän henkäyksen. Näin ihmisestä tuli elävä olento.” (1. Moos. 2:7)

Meidän henkemme elää siis Jumalan Hengestä.

Syntiinlankeemuksessa ihminen kuitenkin menetti yhteyden Jumalaan ja siksi menetti myös Jumalan Hengen. Sen tilalla ihmisessä on jäljellä luontainen puute ja kaipuu Pyhän yhteyteen. Ihmisen tragedia on siinä, että tätä puutetta ja tyhjää tilaa hän ei pysty itse täyttämään.

Sen pystyy tekemään yksin Jumalan arnoteko Kristuksessa. Jumalan Poika Jeesus Kristus on ainoa ihminen, jossa Jumalan Henki asuu luonnostaan. Hänen kuolemansa ja ylösnousemuksensa ovat meille muille ihmisille ainoa mahdollisuus saada takaisin kaipaamamme yhteys Jumalaan sen kautta, että hänen Henkensä asuu meidän hengessämme. Vain Jeesuksen kautta voi toteutua jälleen se, miksi meidät on luotu: ”Ja Herra Jumala muovasi maan tomusta ihmisen ja puhalsi hänen sieraimiinsa elämän henkäyksen. Näin ihmisestä tuli elävä olento.”

Tuo tapahtuu Paavalin mukaan siten, että Kristus asuu ”uskon kautta teidän sydämissänne”. Eli: kun ihminen uskoo todeksi sen, mitä evankeliumi kertoo Kristuksesta, silloin Kristus asuu hänen sydämessään. Ja Kristuksen mukana myös Jumalan Henki.

Näin on jokaisella, joka on kastettu ja uskoo Jeesukseen. Tässä ei periaatteessa ole mitään eroa.

Mutta usein on niin, että vastoinkäymiset tai vaikeudet tai kiire tai se, että kristitty ei pääse kasvamaan Jumalan sanan kautta, ne vaikuttavat niin, että tapahtuu se, mitä Paavali pelkäsi: kristityssä usko lannistuu.

Leveys, pituus, korkeus ja syvyys

Tätä uskon lannistumista vastaan Paavali rukoili efesolaistensa puolesta:

”- - niin että te, rakkauteen juurtuneina ja perustuneina, voisitte kaikkien pyhien kanssa käsittää, mikä leveys ja pituus ja korkeus ja syvyys on, ja oppia tuntemaan Kristuksen rakkauden, joka on kaikkea tietoa ylempänä; että tulisitte täyteen Jumalan kaikkea täyteyttä.” (Ef. 3:17–19)

Hän rukoili, että Efeson kristityt saisivat hengessään tajuta, miten avara Kristuksen rakkaus heitä kohtaan on; miten leveä ja pitkä ja korkea ja syvä Jeesuksen sydän on heitä kohtaan. Vaikka inhimillinen tieto tai sielu eli järki ei sitä voi käsittää, sillä se on ”kaikkea tietoa ylempänä”, silti Jumala voi vaikuttaa Hengellään ihmisen hengessä niin, että hän oppii tuntemaan Kristuksen rakkauden häntä kohtaan. Silloin hän on syvimmissä olemuksessaan ”juurtunut ja perustunut rakkauteen”. Hänen hengellään on Jeesuksen ja hänen rakkautensa käsittämisen takia ihanan runsaasti raikasti tilaa: ronskia leveyttä ja loppumatonta pituutta ja huikeaa korkeutta ja valtavaa syvyyttä, niin että hänen on helppo hengittää Jumalan edessä eikä hän lannistu vastoinkäymisten edessä.

Psalmeissa kuvataan ihmisen pääsyä henkisestä ahdingosta vastaavanlaisilla kielikuvilla:

Minä iloitsen ja riemuitsen sinun armostasi, kun sinä katsoit minun kurjuuttani, tunsit minun sieluni ahdistukset, etkä jättänyt minua vihollisen valtaan, vaan *asetit minun jalkani aukealle*. (Ps 31:8-9)

Vastaa minulle, kun minä huudan, sinä minun vanhurskauteni Jumala, joka *ahdingossa avarrat minun tilani*. Armahda minua, kuule minun rukoukseni. (Ps 4:2)

Ahdistuksessani minä huusin Herraa, Herra vastasi minulle ja asetti minut *avaraan paikkaan*. Herra on minun puolellani, en minä pelkää; mitä voivat ihmiset minulle tehdä? Herra on minun puolellani ja auttaa minua, ja minä saan ilolla katsella vihamiehiäni. Parempi on luottaa Herraan, kuin turvata ihmisiin. Parempi on luottaa Herraan, kuin turvata ruhtinaihin (Ps 118:5-9).

Paljon enemmän

Paavalin mukaan Jumala voi ”avartaa” meidän tilamme tajuamaan Kristuksen rakkauden avauruuden eli sen leveyden, pituuden, korkeuden ja syvyyden paljon enemmän kuin kykenemme häneltä edes pyytämään:

Mutta hänelle, joka voi tehdä enemmän, monin verroin enemmän kuin kaikki, mitä me anomme tai ymmärrämme, sen voiman mukaan, joka meissä vaikuttaa, hänelle kunnia seurakunnassa ja Kristuksessa Jeesuksessa kautta kaikkien sukupolvien, aina ja iankaikkisesti! Amen. (Ef. 3:20–21)